13042

శ్రీ భర్గశతకము.

'కవిసార్వభౌమ'

కూచిమంచి తిమ్మకవి.

అముద్రితాంధ్రగీర్వాణగ్రంథమాల.
ద్వితీయపుష్పము.

శ్రీరామ.

శ్రీ భర్గశతకము

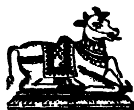
"కవిసార్వభౌమ"

కూచిమంచి తిమ్మకవి ప్రణీతము

ప్రకాశకుఁడు

కూచిమంచి శ్రీరామమూర్తి.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

పిఠాపురము

శ్రీవిద్వజ్జన మనోరంజనీ ముద్రాక్షరశాల.

1936

వెల 0—4—0

పీ ఠి క.

ఈభర్గశతకము "సుకవి-ఈశ్వరకారుణ్యకటాక్షలబ్ధకవితా సామ్రాజ్యధౌరేయుఁడును, కౌండిన్యసగోత్రుఁడును, గంగ మంత్రి సుతుఁడును, కూచిమంచి కులుఁడు నైన తిమ్మాభిధా నేంద్రునిచే" రచియింపఁబడినది. ఈకూచిమంచి తిమ్మకవి "రసిక జనమనోభిరామము, అచ్చ తెలుఁగురామాయణము" మొదలు గాఁగల యనేకగ్రంథములను విరచించి "కవిసార్వభౌమ" బిరుదము సంపాదించి యాధునిక కవులలో మిక్కిలి పేరుపొందిన వాఁడు. ఈతని జీవితచరిత్రమునుగుఱించియు, కాలనిర్ణయమును గుఱించియు మ.రా.రా.శ్రీ రావుబహద్దూరు కందుకూరి వీరేశ లింగముపంతులుగారు తమ యాంధ్రకవుల చరిత్రమున వివరముగా వ్రాసియున్నారు.

తిమ్మకవి తా నీభర్గశతకమును "శాలివాహనశకాబ్దంబుల్ దగన్ యామినీకర బాణాంగ శశాంక సంఖ్యఁ జెలువై కన్పట్టు (సౌమ్యా?) హ్వయ స్ఫురదబ్దంబునఁ" బూర్ణంబు గావించియున్న ట్లిందు వ్రాసికొని యున్నాఁడు. ఈశాలివాహన శకాబ్దము (౧౬౫౧) క్రీస్తుశకము 1729 వ సంవత్సరమునకు సమానమగుచున్నది. కావునఁ దిమ్మకవికాలమును నిర్ణయించుట కింతకంటెఁ బ్రబలమైన వేఱొక యాధారము వెదకవలసిన యావశ్యకత గనుపట్టదు.

ఈశతకమున "భర్గా! పార్వతీవల్లభా!" యను మకుటముతో నూటొక్క-పద్యములు రచింపఁబడి యున్నవి.

వీనిలోఁ బెక్కుపద్యములు మిక్కిలి మనోహరములుగా నున్నవి. తిమ్మకవి కవిత్వము నిర్దుష్టమై మిగులఁ బ్రౌఢమై మృదుమధురముగా విలసిల్లుచుండు ననెడు సంగతి యాంధ్రులకుఁ బెక్కండ్రకుఁ దెలిసియే యుండనచ్చును.

"క. హాటకగిర్భవధూటీ
లాటన చలితాంఘ్రినూపు•రారావ శ్రీ
పాటచ్చరములు తేనియ
తేటలు మాకూచిమంచి•తిమ్మయమాటల్."

అని ప్రశంసింపఁబడిన యితని కవితాప్రాశస్త్యమును గుఱించి యిప్పుడు వేఱుగాఁ జెప్పవలసిన యక్కఱయుండదు.

ఇంతవఱకు నముద్రితమై తమయింటనున్న యీశతకమును, తిమ్మకవిగారివంశమునఁ దొమ్మిదవతరమువాఁడును, "అముద్రితాంధ్రగీర్వాణగ్రంథమాలా" స్థాపకుఁడునైన చిరంజీవి కూచిమంచి శ్రీరామమూర్తి తన గ్రంథమాలయందు ద్వితీయ పుష్పముగాఁ బ్రకటించి తమపూర్వుల కవితాభాండారము నాంధ్రలోకమునకు సమర్పించి కృతకృత్యుఁ డయ్యెను. మఱియుఁ దమవంశస్థులయొక్కయు నితరులయొక్కయు నముద్రితములై యున్న యిట్టి యుత్తమగ్రంథములను దమగ్రంథమాలయందుఁ బ్రకటించి మాతృభాషాసేవ యొనర్చుట కీ శ్రీరామమూర్తికి ఆంధ్రులందఱును దగినప్రోత్సాహ మొనరింతురుగాత!

న. వీ.

స్వవిషయము

చక్రవర్తి మొదలు నిరుపేదవఱకుఁగల యెల్లజనులహృదయముల రంజింపఁజేయు పొత్తముల వ్రాసి యీ సువిశాల ప్రపంచమున యశఃకాములైన కవిసార్వభౌములఁగన్న ఆంధ్రమాత కీదినఱకే మా గ్రంథమాలా ప్రథమపుష్పముగు కూచిమంచి జగ్గకవి విరచిత భక్తమందారశతక మర్పించుకొంటిమి. అయ్యది యాంధ్రలోకమున నెల్లరచేఁ గొనియాడఁబడుచుండు నని మా యాశయము. అయినను, నేఁటిలోకము నవలాప్రపంచ మగుటకతన గ్రామ్యభాష నుద్ధరింపఁదలఁచిన కవులచే రచితములగు చిత్రవిచిత్రసంఘటనలచే నలరారు నవలలను, ఆదరించుటయు మా పొత్తముల నూలఁ బాఱవైచుటయు సహజమే. కాని,వివిధ భాషలచే నలరారు నీ తెలుఁగుదేశమున నీతిబోధకములగు ప్రాచీన కవి విరచిత పుస్తకముల నభినందించనివా రుండకపోరను దృఢ విశ్వాసముచే నిట్టి యముద్రితగ్రంథముల నచ్చొత్తించి మా విధ్యుక్తధర్మము నెఱవేర్చుకొనుచున్నారము.

మా గ్రంథమాలా ప్రథమపుష్ప మీవఱకే పాఠకలోకమునకు విదితమైనను, అందలి తప్పొప్పుల నొక్కరైన విమర్శింపరైరి. అందులకుఁ గారణ మందలి పీఠికలో భాషాభిమానులెల్లరు తగుసాహాయ్య మొసర్చి నాయుద్యమమును బ్రోత్సహిం

పఁ బ్రార్థితులని వ్రాయఁబడి యుండుటకతన నట్లు ప్రోత్సహించిన నేమి యాశింతుమో యను భీతివలన నుచితముగఁ బొత్తముల బంపించుకొన్నను చేరినవని యైన సెలవిచ్చుట దుస్తరమైనది. అట్లు మేము వ్రాయుట మాయుద్యమమునకుఁ బ్రోత్సాహ కరము కాదని గ్రహింపఁగలిగితిమి. రాజపూజితములేని భాష కిట్టి యథోలోకప్రాప్తియే గలుగుచుండునుగదా ?

అనేకస్థలంబులఁగల లేఖనాదిదోషముల సవరించి, యీ శతకమును బరిష్కరించి, పీఠికను వ్రాసి మాకు నానందమును గూర్చిన పీఠికాపురవాస్తవ్యులు, 'విమర్శాదర్శక' బిరుదాంకితులు మాకు బంధువులునైన మ.రా.రా.శ్రీ నడకుదుటి వీరరాజుపంతు లుగారికి మాకృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించుచున్నారము.

ఈభర్గశతకమును ఆంధ్రమాతకు ద్వితీయపుష్పముగ సమర్పించుకొనుచున్నాము. ఈసంవత్సరమున మఱిరెండుపొత్త ముల నచ్చొత్తించి ప్రకటింపఁ బ్రయత్నించుతుము. మాగ్రంథ మాలాప్రథమపుష్పమగు భక్తమందారశతకము పీఠికయందలి లోపములు ద్వితీయముద్రణమున సవరింపఁబడును.

అముద్రితాంధ్రగీర్వాణ గ్రంథమాల, గొద్దనాపల్లి పెద్దాపురం తాలూకా. తూర్పుగోదావరిజిల్లా.	ఇట్లు, భాషాసేవాభిలాషి, కూచిమంచి శ్రీరామమూర్తి.

శ్రీ

భర్గ శతకము

శ్రీకైలాస మహామహీధర శిరః♦శృంగాటకాంచన్మణి
ప్రాకారాంతర చంద్రకాంత రజత♦ప్రాసాదశుద్ధాంత సిం
హాకారోన్నత హేమపీఠమునఁ గొ♦ల్వైయుండు నిన్నెన్నదన్
రాకాచంద్ర నిభ ప్రభాకలిత! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 1

మ. క్షితి నంభోనిధి కర్ఘ్యమిచ్చుక్రియ భ♦క్తన్బద్మినీభర్త కా
రతి యర్పించు తెఱంగున న్బహుతర♦బ్రహ్మాండసంత్రాతకున్
శతకంబొక్కటి గూర్చి నీకొసఁగెద♦న్సంయూథిఁ గైకొమ్ము వా
క్పతి సంస్తుత్యలసద్గుణాభరణ! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 2

మ. శుక శాండిల్య మృకండు నాత్రి కలశీ♦సూనుల్ భరద్వాజ శౌ
నక వాల్మీకి వసిష్ఠ గర్గ భృగు మాం♦డవ్యాజసంభూత కౌ
శిక కణ్వాది మహర్షిశేఖరులు నిన్ ♦ జింతింపఁగా లేరు కొం
కక నే నెంతటివాఁడ నిన్బొగడ భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 3

మ. వర కౌండిన్య సగోత్రపాత్రుని యశో♦వర్ధిష్ణునిం గుక్కుటే
శ్వరకారుణ్యకటాక్షలబ్ధకవితా♦సామ్రాజ్యధౌరేయునిన్
స్థిరపుణ్యుండగు గంగమంత్రిసుతునిన్♦దిమ్మప్రధానేంద్రునిన్
గరుణ న్బ్రోవుము కూచిమంచికులు భ♦ర్గా!పార్వతీవల్లభా!

మ.పరిచరత్వంబుగ నెంతునాత్మ నెపుడు ♦ న్బృత్యావాసంశాంతికై
విచలత్కర్ణసమీరదూరితమహా ♦ విఘ్నాంబుభృజ్జాలునిన్
రుచిరాస్యాంబురుహాసరివన్మదజల ♦ ప్రోత్సాహలీలామిహుః
పరిచరద్భృంగకులున్ గణాధిపుని భ ♦ ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 5

శా. వేమారాఖున్ భవదీయ పావన కళా ♦ విఖ్యాతకావ్యక్రియా
సామీచీన్యహృదంతరాళ కవిరా ♦ ట్సంక్రందన శ్రేణికిన్
సామర్థ్యం బొనగూర్చి మంచినుడువుల్ ♦ సంప్రీతినొందించు వా
గ్భామారత్నము లీలమై నిలిచి భ ♦ ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 6

మ. చిరభక్తి న్మదిలో భవద్వ్రతముగాఁ ♦ జింతింతు నశ్రాంతమున్
బరవాదిప్రమదద్విపేంద్రపదవీ ♦ పంచాననశ్రేష్ఠు బం
ధురతేజోనిధి దెందులూరికుల పా ♦ థోరాశిరాకానిశా
కరునిన్ లింగయసద్గురూత్తముని భ ♦ ర్గా!పార్వతీవల్లభా! 7

మ. పులితోల్ముమ్మొనవాలు పాఁపతొడవుల్ ♦ భూత్యంగరాగంబుపు
న్కలపేర్లెక్కువకన్ను నీలగళమున్ ♦ గంగావతంసంబు క్రొ
న్నెలపూ వద్రిసుతాసమన్వయము మి ♦ న్కల్గంటు లేజింకయున్
గలనీమూర్తిఁ దలంతు నెప్పుడును భ ♦ ర్గా!పార్వతీవల్లభా! 8

మ.హర!మృత్యుంజయ!చంద్రశేఖర!విరూ ♦ పాక్షా!మహాదేవ!శం
కర!భూతేశ!మహేశ!రుద్ర!మృడ!గం ♦ గాజూట!గౌరీమనో
హర! సర్వజ్ఞ! బిలేశయాభరణ! శ ♦ ర్వా! నీలకంఠా! శివా!
కరిచర్మాంబర!యంచు నెంతు నిను భ ♦ ర్గా! పార్వతీవల్లభా!9

మ. జగదీశాయ నమోస్తుతే భగవతే చంద్రావతంసాయ ప
న్నగహారాయ శివాయ లోకగురవే నానామరుద్భావినే
నిగమాంతప్రతిపాదితాయ విలసన్నిర్వాణనాథాయ ధీ
రగుణాఢ్యాయయటంచు మ్రొక్కెదుదు భర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. వ్రతముల్ దేవగురుద్విజార్యపదసేవల్ *వైశ్వదేవాది స
త్క్రతుహోమాదులుదానధర్మములు వైరాగ్యప్రచారంబులా
త్మశిరక్షావిధులించుకే నెఱుఁగ నీచిత్తంబు నాభాగ్య మే
గతి రక్షించెదో కాని న న్నిఁకను భర్గా! పార్వతీవల్లభా! 11

మ. మరుదర్కేందుకృశానుయజ్వగగనాంభఃకుంభినీమూర్తి నం
బరకేశున్ శరణాగతార్తిహరణున్ బాలేందుచూడామణిన్
ధరణీభృత్తనయా స్తనద్వయమిళత్కస్తూరికాపంకసం
కరదోరంతరు నిన్ భజించెదను భర్గా! పార్వతీవల్లభా! 12

మ. మిహిరప్రోద్భవఘోరకింకరసమున్మేషోరగ శ్రేణికా
విహగోత్తంస మశేషదోషపటలీవేదండకంఠీరవం
బహితక్రూరగదాటవీహుతవహం బైనట్టి పంచాక్షరం
బహహా! కల్గెను నాకు భాగ్యమున భర్గా! పార్వతీవల్లభా! 13

మ. నృపసేవాపరకామినీపరధనప్రేమాతిరేకంబు లో
కపుదుం గూర్పక తావకీనపదపద్మారాధనేచ్ఛారతుల్
కృపదైవాఱ నొసంగి భక్తవరుగా నేప్రొద్దు న న్బ్రోవుమీ
కపటారాతినిశాటసంహరణ! భర్గా! పార్వతీవల్లభా! 14

---

* దానధర్మా—పునరుక్తము

మ. అభవున్ శాశ్వతు నాద్యు నక్షయుని న◆వ్యక్తుంబరేశు న్మహా
ప్రభు నాద్యంతవిహీను భూతమయు స◆ర్వజ్ఞున్ గుణాతీతుఁ బ
ద్మభవాండోదరునాత్మరూపభవు న◆ద్వంద్వుం జిదానందునిన్
రభసం బొప్పఁ దలంతు ని న్నెపుడు భ◆ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. తనర న్ని న్మది నెంతు నెప్పుడును నా◆దైవంబుగా దాతఁగా
జనకుంగాఁ జెలికానిఁగా గురువుఁగా స◆ద్బంధుఁగా నన్నఁగా
ఘననిక్షేపముఁగా మహాప్రభునిగాఁ◆గల్యాణసంధాయిఁగాఁ
గనకోర్వీధరకార్ముకోల్లసితభ! ◆ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 16

మ. ప్రతివారంబు శివోహమస్మి యనుచు◆న్భావింతు గంగాధర
స్తుతు లెల్లప్పుడుఁ జేతు శంకరకథల్◆సొంపార నాలింతు నా
యతబుద్ధిన్ జగమెల్ల నీశ్వరమయం◆బంచు న్విచారింతు నే
గతి రక్షించెదొ కాని నీవు నను భ◆ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. పురుహూతాగ్ని పరేతరాట్పలభుగం◆భోధీశవాతార్థపాం
బరకేశాబ్జభవాచ్యుతాదికమహా◆బర్హిర్ముఖానేక భా
స్వర కార్తస్వర విస్ఫురన్మకుటశ◆శ్వత్పద్మరాగప్రభో
త్కర నీరాజితపాదపంకరుహా! భ◆ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 18

శా. వ్యాకీర్ణాచ్ఛజటాటవీతట నితాం◆తాలంబితోద్వృత్తమి
స్రాకాంతిప్రథితప్రభాసముదయా◆శ్రాంతప్రఫుల్లన్మహా
నాకద్వీపవతీవినిర్మల జలాం◆తర్భాగభా గ్దివ్యరే
ఖాకాంతోత్పలకైరవప్రకర! భ◆ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 19

మ. సతతానందితసర్గ! సర్వసుమన♦స్సంస్తుత్యసన్మార్గ! యా
శ్రితకారుణ్యనిసర్గ! రాజతధరి♦త్రీభృన్మహాదుర్గ ! హ్మా
త్కృతుకాలింగితదుర్గ! సంహృతసమి♦ద్ఘోరద్విషద్వర్గ! సం
యత నీరంధ్ర సుఖాపవర్గ! జయ! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. పురరక్షఃపటుతూలహవ్యవహా! వి♦స్ఫూర్జదుగ్రోరుక్రూరగో
పరిపంథిక్షణదాచరోరగ మహా♦పక్షీంద్ర! ఘోరాంధకా
సురగంధద్విరదేంద్రపంచముఖ! య♦క్షుద్రప్రభావోల్లస
త్కరిలేఖద్విపదభ్రగంధవహా! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 21

మ. అమరాహార్యము విల్లుగా, ఫణికులా♦ధ్యక్షుండు తన్మౌర్విగాఁ
గమలాధీశుఁడుతూపుగా, నిగమముల్♦గంధర్వముల్ గాఁగ, స
ర్వమహీచక్రముఁ దేరుఁ జేసి విధి సా♦రథ్యంబుమీఱం బరా
క్రమలీలన్ దిగప్రోళ్లఁ గూల్చితివి భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా !

శా. కోటీరాంగదమేఖలాఘుసతులా♦కోటీ కవాటీసట
ద్ఘోటీ హాటకపేటికాభటవధూ♦కోటీనటాందోళికా
వీటీనాటక చేటికాంబరతతుల్ ♦ వే చేకుఱు న్ని న్నిరా
ఘాటప్రౌఢి భజించు ధన్యులకు భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 23

శా. కంఠేకాలుఁ డటంచు నిన్నెపుడు లో♦కవ్రాత మగ్గింప వై
కుంఠేంద్రాంబుజసంభవప్రముఖులం ♦ గోలాహలప్రక్రియం
గుంఠీభూతులఁ జేయు దుర్భయదకా♦కోలంబు హేలాగతిన్
గంఠాగ్రంబునఁ బూనినాఁడ వఁట భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. నిను డెందంబునఁ జేరికింగొనక వా♦ణీనాథజంభద్విష
ద్దనుజారిప్రముఖాఖిలామరతతిన్♦దట్టంబుగాఁ గూర్చి యా
మున జన్నం బొనరించుదక్షుని దురా♦త్ము న్వీరభద్రోగ్రసం
హననం బూని వధించి తౌర! భళి! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. కిరిహంసాకృతు లూని వెన్నుఁడును బం♦కేజాతగర్భుండు నీ
చరణంబుల్ శిరము న్గనం దలఁచి ని♦చ్చల్భోగిలోకంబు, పు
ష్కరమార్గంబును రోసి కానక నిరా♦శం జెందు వో వారలం
గరుణం బ్రోవవె లింగమూర్తి వయి? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. తరమే యేరికిఁ దావకీనఘనని♦త్యశ్రీవిలాసక్రియల్
గరిమ న్దెల్పఁగ? దారుకావనిని లో♦కఖ్యాతిగా వర్ణివై
పరమానందరసార్ద్రమానసుఁడవై ♦ పల్మాఱు గ్రీడించితో
నరుదార న్మునిదారలం గలసి భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 27

మ. హరికన్న న్మఱి దైవ మెవ్వఁడును లేఁ♦డంచు న్భుజం బెత్తి ని
ర్భరగర్వోద్ధతిఁ గాశికానగరిలోఁ ♦ బల్మాఱు వాదించు ని
ష్ఠురవాగ్దోషరతుం బరాశరసుతున్ ♦ స్రుక్కింపవే భీమవై
ఖరి దోఃస్తంభన మాచరించి మును భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 28

మ. దనుజారాతిమృదంగమున్నలువకై ♦ తాళంబు గోత్రాహితుం
డొనయ న్వేణువు వాణి వీణయును వా♦యింపన్ రమాకాంత నే
ర్పున గానం బొనరింప సంజతతి వే♦ల్పుల్మెచ్చఁగా హాళిమై
ఘనతన్ దాండవకేళి సేయుదఁట! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 29

శా. నీలాంభోధరమధ్యసంస్థితతటి♦న్నీకాశమై విస్ఫుర
ల్లీల న్నీవ్వారిముంటిచందమున నెం♦తే సూక్ష్మమై పచ్చనై
చాలన్భాసిలు తేజమీవయనుచు♦న్స్వాంతంబునం దెన్ను దుర్
వాలెంబున్ ఘను లైన తాపసులు భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. గొనబార న్స్ఫటజంగమాకృతిని మున్ ♦గొం కేది భల్లాణరా
యనిసద్మంబున కేఁగి యాతనిసతి♦ న్ప్రార్థించి యాలేమయ
క్కునఁ జక్క న్నెలనాళ్ల బాలకుఁడవై ♦గోమొప్పఁగన్పట్టితౌఁ
గన నబ్రంబులు నీవిహారములు భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 31

మ. యమరాట్భీకరకాలపాశమహతుం♦డై శ్వేతకేతుండు దు
ర్దమశోకాకులచిత్తవృత్తి మెయిని ♦న్ప్రార్థింప వైళంబ యా
శమనుం ద్రొప్పవెఁ దన్ని మానితనయున్ ♦శశ్వద్గతిన్ బ్రోవవే
కమలేశార్చితపాదపంకరుహా! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 32

మ. త్రిజగద్రక్షణశక్తిఁ గోరి కమలా♦క్షీశుండు ని న్వేయి పం
కజపత్త్రంబులఁ బూజసేయు నెడనొ♦క్కం డందు లేకుండినన్
నిజనేత్రాబ్జ మతం డొసంగినఁ గృప♦న్వీక్షించితౌఁ జక్ర మ
క్కజ మొప్పారఁగ నిచ్చి యేలుకొని భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. చిరితొండం డను భక్తునింటికి హాయిల్ ♦చెన్నారవేంచేసి త
ద్వరపుత్రున్ దునిమించి నంజుడుతు నె♦ల్వండించి భక్షించుచో
సిరి యొప్ప న్నిజమూర్తిఁ జూపి యతనిన్ ♦జేపట్టి రక్షింపవే
కరిదైత్యాధమగర్వనిర్మథన! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 34

మ. విజయుం డుగ్రవిపక్షశిక్షణకళా•వృత్తి న్నిముం గోరి య
క్కజ మొప్పన్ దప మింద్రకీలశిఖరిన్ •గావించుచో బోయవై
విజయఖ్యాతిగఁ బోరి పాశుపత మీ•వే వాని కిష్టంబుగా
రజతక్షోణిధరాగ్రిసద్భవన! భ•ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 35

మ. తనకున్ మిక్కిలి ముజ్జగంబుల కిఁకన్ •దైవంబు లేఁడంచుఁ బా
యనిదర్పంబున దైత్యదానవమునీం•ద్రామర్త్యసంసత్సదం
బున వాదించు విరించి పంచమమహా•మూర్ధంబు ఖండింపవే
కన సత్యుద్ధతభైరవాకృతిని భ•ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 36

మ. సకలాధీశుఁడ వెన్న నీవ కఁడవే•సత్యంబు సత్యంబు కొం
చక యంతర్బహిరుజ్జ్వలద్భువనర•క్షాదీక్షఁ గాకోల ము
త్సుకతం గంఠమునందుఁ దాల్చితివి మే•చ్చుల్మీఱఁ; గ్రూరాత్ములై
యకటా! మూఢు లెఱుంగఁజాల రిది భ•ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. ఏరీ నీ కెనయైన దైవతము లీ•యీరేడులోకంబులన్
గారామారమృకండుసూనుఁడుమహో•గ్రక్రూరమృత్యువ్యథా
భీరుండై శరణన్న మిత్తి నపుడే • పెంపార్చి రక్షించి త
య్యారే! శాశ్వతజీవిగా నతని భ•ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. లోకశ్రేణికి నీవె కర్త వను టా•లోకింప నిక్కంబె పో
వైకుంఠాధిపుఁడైన శౌరి దినరా•డ్వంశంబునన్ రాఘవుం
డై కన్పట్టి జగద్ధితంబుగ ససం•ఖ్యన్ శంభులింగంబులన్
వ్యాకీర్ణేచ్ఛఁ బ్రతిష్ఠ చేసెఁగద భ•ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 39

మ. శిలలన్ఁగొప్పియుఁజెప్పుఁగాలనుగడు♦న్జిత్రంబుగాఁద్రొక్కియున్
నెలి నెట్టించియుఁ గుంటెనల్నడపియు♦న్వే రోఁకటం గ్రుమ్మియు
న్నిలయద్వారముసందుఁగాఁ ద్రవిచియున్♦నీవారలై నారు వా
రలభాగ్యం బిఁక నేమిచెప్పనగు? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 40

మ. అజినంబున్వృషఘోటియుం బునుకలు♦న్హాలాహలంబు న్మహా
భుజగంబు ల్నవభస్మముల్గలుఁగ♦ భూతాళితో నుండియున్
ద్విజగన్మంగళదాయకాకృతిఁ గడున్♦ దీపించు టబ్రం బహో
రజనీనాథకళాశిరోభరణ! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 41

శా. ఛాయాన్నాదయటంద్రు మాదృశులు చం♦డాలాదులన్డాసినన్
బాయుంబుణ్యచయంబులంచుఁ జదువు♦ల్పల్కంగనీవయ్యయో
బోయం డెంగిలిమాంసమిచ్చుటకుఁగో♦బుల్యాని చేకొంటి వే
ప్రాయశ్చిత్తము కద్దుదీని కిఁక? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 42

శా. భంజింపంగవ! ఘోరదుష్కృతతతిన్♦ భస్మత్రిపుండ్రంబుల
న్మంజుశ్రీలలితాక్షమాలికలఁ బ్రే♦మం బూని సద్భక్తి నీ
కుం జేమోడ్చు మహానుభావుఁ డెపుడుం♦ గుక్షిస్థలప్రోల్లస
త్కంజాతప్రభవాండభాండచయ! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 43

శా. శ్రీశైలంబునుగుంభఘోణమును గాం♦చీస్థాన కేదారముల్
కాశీద్వారవతీప్రయాగములు నీ♦లక్ష్మాధరావంతికల్
లేశంబున్ ఫలమీవు నిన్నెపుడు హా♦లింగాల్వలేకున్నచోఁ
గాశాకాశధునీఘనాభరణ! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 44

శా. కావేరీ సరయూ మహేంద్రతనయా♦గంగా కళిందాత్మజా
రేవా వేత్రవతీ సరస్వతుల క♦ర్థింబోవఁగా నేల నీ
సేవానంస్మరణార్చనాదు లెపుడున్♦సిద్ధించు మర్త్యాళికిన్
గైరీభూతిభుజంగమప్రవర! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 45

మ. అరిషడ్వర్గముఁ దోలి సర్వహితులై♦యష్టాంగయోగక్రియా
పరులై గాఢ్వజయించిముద్రవెలయన్♦బ్రహ్మంబునీక్షించివా
విరి సోహమ్మని యెంచుచుండెడిమహా♦వేదాంతులౌయోగి శే
ఖరులెల్లన్ మిముఁ గాంచుచుందురుగదా భ♦ర్గా!పార్వతీవల్లభా!

మ. తలపోయన్ దిలజాలకాంతరమహా♦తైలంబుచందానఁ బూ
సలలో దారముపోల్కి నాత్మమయతన్♦సర్వాంతరస్థాయివై
విలసల్లీలల నిండియుండుకొను ని♦న్వీక్షింపఁగా నేర్చువా
రలె ధన్యుల్గదా ముజ్జగంబులను భర్గా!పార్వతీవల్లభా! 47

శా. ఏణాంకుండొకఁడై పయోఘటములం♦దెల్ల న్బహుత్వంబుచే
రాణం బొల్చుతెఱంగునం బృథుతర♦బ్రహ్మాండభాండాంతర
ప్రాణిశ్రేణులయందు నీ వొకఁడవే ♦ రాణింతువౌ సర్వగీ
ర్వాణస్తుత్యచరిత్ర! యాత్మమయ!భ♦ర్గా!పార్వతీవల్లభా!48

శా. ఓంకారప్రముఖాక్షరోచ్చరణ సం♦యోగంబు గావేన్మఖా
లంకారార్థము, శబ్దబింటుకళలున్♦లక్ష్యప్రయోగక్రియల్
పొంకంబౌగురుమార్గముక్ యతిగతిం♦బోమ్మప్రతింబోలిసా
హంకారుండయి ప్రాకృతుండు చెడు భ♦ర్గా!పార్వతీవల్లభా!

మ. అకలంకం బతులం బఖండ మమృతం॥బానందకందం బనూ
నక మాద్యంతవిహీన మక్షర మనం॥తం బ్రమేయం బరూ
పక మవ్యక్త మచింత్య మద్వయమునై॥బ్రహ్మంబునీవంచుఁగాం
కక లోఁ గన్గానువారు బల్లిదులు భ॥ర్గా!పార్వతీవల్లభా!50

శా. ఆకుల్ మెక్కెదమేఁక? చెట్టుకొననా॥య్యన్ వ్రేలదేపక్షి? పె
న్గాకుల్ గ్రుంకవె నీట? గాలిఁగొనదే నా॥గంబు? బల్గొందులన్
ఘూకంబుండదె? కోనలం దిరుగదే॥క్రోడంబు? నిన్గాంచినన్
గాకిన్నింటను ముక్తి నేర్చుటున్? భ॥ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 51

మ. ధర మృద్దారుశిలామయప్రతిమలన్॥ దైవంబు లంచుం బర
స్పరవాదంబులఁ బోరుచున్ నిబిడసం॥సారాంధులై మేలు చే
కురఁ జేకే మర్గముఁగాని కండలగతిన్॥ఘోరార్తులై ప్రాకృతుల్
కరముం జచ్చుచుఁబుట్టుచుందురిగద? భ॥ర్గా!పార్వతీవల్లభా!

మ. జననీగర్భమహామహోగ్రనరక॥స్థానవ్యథం గొన్నినా
ళ్లనయున్ బాల్యకుమారతాదశలఁగొ॥న్నేఁడుల్ వధూమీనకే
తనగేహాభ్రమఁగొన్నినాళ్లు ఘనవృ॥ద్ధప్రాప్తిఁ గొన్నేళ్లుఁబా
యనిదుఃఖంబులఁ బ్రాణిగుందుఁగద? భ॥ర్గా!పార్వతీవల్లభా!

శా. కేదారాదిక పుణ్యభూములకళ॥క్తిం బోవఁగారాదు; బల్
పేదర్కంబున దానధర్మవిధు లో॥లిం జేయఁగారాదు గా
కేదే నొక్కతఱిన్ సమస్తభువనా॥ధీశున్ నినుం గొల్వఁగా
రాదో? కానరుగాక దుర్మతులు భ॥ర్గా! పార్వతీవల్లభా!54

మ. తరుణీశుంభదురోజకుంభములపై ♦ధమ్మిల్లబంధంబుపైఁ
గరమూలంబులపైఁ గపోలములపైఁ ♦గెందోయిపై మోముపై
నిరతంబున్ విహరించు చిత్త మెపుడున్ ♦నీయందొకప్డైనఁ జే
ర్పరుగా మూఢుల దేమిదుష్కృతమొ? భ♦ర్గా!పార్వతీవల్లభా!

మ. మిముఁ నొక్కప్పుడుఁ గొల్వనేరక వృథా♦మిథ్యాప్రచారంబులం
గములై వాఁగులయందు నెల్లమునుఁగం♦గాఁ బుణ్యముల్సేరునే!
తిమి నక్రాంతము నీటఁ గ్రుంకులిడి యే♦ధర్మంబు లార్జించెనో
కమఠగ్రాహ ఝులీకుళీరములు! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 56

మ. హరి దైవంబు; విరించి సర్వభువనా♦ధ్యక్షుండు బృందారకే
శ్వరుఁ డాఢ్యుండు హుతాశనుండు పతిభా♦స్వంతుండు వేల్పంద్రు
లో। నరయన్నేరరుగా శివాత్పరతరం♦నాస్తీతివాక్యార్థమే
కరణిం గోవిదులైరొ కాని మఱి! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. వేయేనూఱు పురాణముల్ సదివినన్ ♦వేదాంతముల్ గన్న నా
మ్నాయంబుల్ పరికించినన్ స్మృతులు వే♦మాఱుల్ విమర్శించిన
న్నీయందాఢ్యత దోఁచుచున్న యదివో!♦నిక్కంబు భావింపఁగా
గాయత్రీపతివై తనర్చుటను భ♦ర్గా!పార్వతీవల్లభా! 58

శా. ఆఘంటాపథపద్ధతిన్ శివ శివే♦త్యాలాపసంశీలులై
రేఘస్రంబులుద్రోచుపుణ్యతములు♦ర్వీన్ బ్రహ్మహత్యాద్యనే
కాఘౌఘంబులు వాసి తానకపద♦ప్రాప్తిన్ విడంబింతురా!
ద్రాఘిష్ఠప్రభుతాగుణోల్లసన! భ♦ర్గా!పార్వతీవల్లభా! 59

మ. పృథివిన్ మర్త్యుఁడొకప్డు నీశిరముపై ♦ బిల్వీదళంబొక్కటి
త్యధికాహ్లాదముతోడ నిడ్డ నదియా♦హా!ఘోటకాందోళికా
రథనాగాంబరపుత్రపౌత్రివనితా♦రత్నాదులై యొప్పుఁబో
ప్రథితాదభ్రసితాభ్రశుభ్రయశ! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 60

మ. మిము సేవించుటచేతఁగాదె చిరల♦క్ష్మీసంగతుల్ శౌరికిన్
నముచిద్వేషికి శాశ్వతస్థితమహా♦నాకాధిపత్యంబు, వా
గ్రమణీభర్తకశేషసృష్టిరచనా♦ప్రావీణ్యమున్ గల్గె? నీ
క్రమ మజ్ఞుల్ గనలేరుగాని భువి భ♦ర్గా!పార్వతీవల్లభా! 61

శా. వాణీశాంబుజలోచనప్రముఖ గీ♦ర్వాణార్చితాంఘ్రిద్వయున్
క్షోణీభాగశతాంగునిన్ గజహరున్♦శ్రుత్యంతవేద్యున్ నినున్
బాణాదిప్రముఖోత్తముల్ గొలిచి మే♦ల్వట్టూసరా సంతత
ప్రాణివ్యూహమనోంబురుడ్భవన! భ♦ర్గా!పార్వతీవల్లభా! 62

శా. దారిద్ర్యంబుదొలంగు, మృత్యు వెడలున్♦దవ్వౌనఘవ్రాతము
ల్ఘోరవ్యాధులు గండదోషము లడం♦గున్ జారచోరవ్యథల్
దూరంబౌ, నహితానలగ్రహగణా♦ర్తుల్ వీడు నిక్కంబు నీ
కారుణ్యం బొకయింత గల్గునెడ భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 63

మ. సుత, పద్మాకర, దేవతాగృహ, వన,♦క్షోణీసురోద్వాహ, స
త్కృతి, నిక్షేపము లంచు నెంచ నలువౌ♦నీసప్తసంతానముల్
హితవారంగనొనర్చు పుణ్యమెనయున్♦హేలాగతిన్మర్త్యుఁడొ
క్కటతిన్ మిమ్ముఁదలంచెనేని మది భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. అమరం ద్వత్పదపంకజాతయుగళ♦ధ్యానక్రియాశ్రాంతసం
భ్రమలీలన్ విలసిల్లుచుండ మొరులన్♦బ్రార్థింపఁగా నేర్చునే?
సుమనోనిర్ఝరిణీసువర్ణకమల♦స్తోమాసవాలంపట
భ్రమరం బేఁగునె తుమ్మకొమ్మలకు భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. శివుఁజూడందగదం ద్రుమగొందఱధముల్♦చిత్రంబు తా రెన్నఁడు
న్రవిచంద్రాగ్నిగృహేశమాపవననీ♦రవ్యోమముల్ నీస్వరూ
పవిశేషంబు లటంచుఁ దెల్ప వినగో ♦ భావింప సమ్మూర్ఖపుం
గవు లెల్లం దవధీనతన్ మానరో భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 68

మ. ద్విపగంధర్వవిభూషణాంబరవధూ♦వీటీభటాందోళికా
తపనీయాదులచేఁత మత్తిలి బుధేం♦ద్రశ్రేణిఁ బీడింతురా
తపనప్రోద్భవఘోరకింకరగదా♦దండాగ్రదుఃఖంబు లో
క్కపుడుం దుష్ప్రభులేల యెంచరొకో? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. నానాద్వీపధరాధురావహసమా♦స్యస్ఫారబాహాబలా
నూనఖ్యాతిసమేతులైన క్షోణిభుం♦దుష్క్మాతలేశాదిక
త్క్ష్మానాథు ల్చనిపోవుట ల్దెలియరో♦సత్యంబులా దేహముల్?
కానంజాలరుగాక దుర్నృపులు భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 68

మ. చవిలేల్ కాసులు వీసముల్ గొని యథే♦చ్ఛాలీలలం బ్రేలుదు
ష్కవులన్మెచ్చుచు భవ్యకావ్యఘటనా♦శాలుల్ ప్రసంగించుచో
నవివేకక్షితినాయకాధమవరుల్ ♦ హాస్యోక్తులం బొల్తురా
కవితాసార మెఱుంగకుండుటను భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 69

మ. చెలుల న్బంధుల విప్రులన్ బ్రజల దా♦సీభృత్యమిత్రాదులం
గలవిత్తంబులు పృష్ఠులుం గొని కడున్♦గారింతు రధ్యక్షతం
దలపంజాల రదేమొ మీఁదటికిఁ ఫల్♦ దర్పాంధకారాంధులై
కల నైనన్ మహీభృత్సురాత్మజులు భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. మన్నెల్లం దమసొమ్మటంచు వసుధా♦మర్త్యోత్తమక్షేత్రముల్
కన్నారం గని యోర్వలేక టిగమ్రిం♦గం జూతు రల్పప్రభుల్
వెన్నప్పంబులొ బూరెలో వడలొ భా♦వింపంగ నొబ్బట్లొకో
యన్నా! యెన్నఁగ వారిపాలి కవి? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. ప్రజలం గాఱియఁ బెట్టి పెట్టియల స♦ర్థం బెప్పుడు న్నించుచున్
ద్విజవిద్వత్కవివందిగాయకుల కే♦దే నొక్కటీ లేక య
క్కజ మొప్పం బలుమూలలం దిరుగు భూ♦కాంతాళికిం గీర్తిధ
ర్మజగూఢత్వము లేక్రియం గలుగు? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. ఆజిన్ వైరివరూథినీముఖనదీ♦షూరూక్షిఁ గ్రాలన్ వలెన్
భోగంబొలి సమస్తయాచకతతిం ♦ బోషించుచుండన్ వలెన్
తేజం బెప్పుడు నుర్విలోఁ బ్రజకుఁ జెం♦దిపన్ వలెన్ గాని చో
రాజా వాఁడు? తరాజుగాక! భువి, భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. తేజం బొప్పఁ బురాకృతంబున జగ♦ద్ధ్యేయత్వదంఘ్రిద్వయీ
పూజాపుణ్యఫలంబునం దమ రిటుల్♦భూపత్వముం గంటకున్
వ్యాజంబూనికడుం జెడంగవలెనా♦యాలింపరా యీనృపుల్
“రాజాంతే నరకం వ్రజే” త్తనుట? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. కవివిద్వద్ధరణీసుధాశననరుల్ ♦ కార్యార్థులై యెద్ద డా
సి వడిం జేతులుదోయిలించుకొని యా♦శీర్వాదముల్సేయ నె
క్కు వదర్పంబున నట్టిటుం బొరలకే ♦ కొర్మ్రింగిన ట్లుండ్రు గా
రవళిం దుర్నృపు లేమియీఁగలరో భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. గాజుంబూస యనర్ఘరత్నమగునా?♦కాకంబు రాయంచయౌ
నా? జోరీఁగ మధువ్రతేంద్రమగునా?♦ నక్కన్న పంచాస్యమౌ
నా? జిల్లేడు సురావనీజ మగునా? ♦ నానాదిగంతంబులన్
రాజైనా ఘనలోభిదుర్జనుఁడు? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 76

శా. కోపం బెక్కువ, తాల్మియిల్ల, పరుషో♦క్తుల్ పెల్లు, సత్యంబుతీల్,
కాపట్యంబుఘనంబు, లోభమునహం♦కారంబుదట్టంబు, హృ
చ్చాపల్యం బధికంబు, ద్రోహ మతివి♦స్తారంబు, ఛీ! యిట్టిదు
ర్వ్యాపారప్రభు లేరిఁ బ్రోతు రిఁక భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. హృద్వ్యాధిం గనరుం దిరస్కృతియు బి♦ట్టేపార నొక్కప్పుడున్
సద్వాక్యంబును దర్శనం బిడని రా♦జశ్రేణి కాశింతురా
"విద్వద్దండమగౌరవం" బనుస్మృతుల్ ♦ వీక్షింపరా దుర్నృపా
గ్రద్వారంబుల వ్రేలు పండితులు? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. అపవర్గం బొనగూడునో చిరసుఖా♦హ్లాదంబు చేకూరునో
జపహోమాధ్యయనార్చనాదికమహా♦షట్కర్మముల్దించి దు
ష్ట పటోపాయవిజృంభమాణధరణీ♦కాంతాధమాగారని
ష్ఠ పటభ్రాంతి జరింతు రార్యులిల భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. అకటా! జుత్తేఁడుపొట్టకై కృపణమ♦ర్త్యాధీశగేహాంగణా
వకరక్షోణిరజశ్ఛటావిరతసం♦వ్యాప్తాంగులై క్రుంగి నె
మ్మొకముల్ వెల్వెలఁబాఱ వేలుదురదే♦మోయెందులంబోవనే
రక ధీమజ్జను లెంతబేలలొకో! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా 80

మ. అతిలోభిన్ రవిసూనుఁడంచుఁగపట♦స్వాంతున్ హరిశ్చంద్రభూ
పతియంచున్ మిగులంగురూపినినవ♦ప్రద్యుమ్నుఁడంచు న్మహా
పతితున్ ధర్మజుఁడంచుసాధ్వసమతిం♦బార్థుండటంచు న్బుధుల్
ప్రతివేళన్ వినుతింతు రక్కటను భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!81

మ. జనసంస్తుత్యమహాప్రబంధఘటనా♦సామర్థ్యముల్ గల్గు స
జ్జను లత్యల్పుల దీనతం బొగడుదుర్♦జాత్యంధతం జెందికా
కనువొప్పందమగెన్నఁడున్ "సుకవితా♦యద్యస్తిరాజ్యేనకి"
మ్మనువాక్యంబు వినంగలేదొ మును? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. సుగుణోద్దామమహాకవీంద్రఘటితా♦క్షుద్రప్రబంధావళుల్
జగదుద్దండపరాక్రమక్రమ విరాజ♦ద్భూమి భృన్మౌళికిన్
దగుఁగా కల్పుల కొప్పునే? కరకి ము♦క్తాకాయమానంబుసొం
పగుఁగా కొప్పునె యూరఁబందులకు? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. పటులోభాత్మున కెవ్వరైనఁ గడఁకం♦బద్యాదు లర్పించినం
గుటిలుండై యవియెల్ల నిల్పుకొనఁగాఁ♦గోరండునిక్కంబహో!
దిట మొప్పారఁగ నిల్పుకోఁగలదె ధా♦త్రిన్ గొంతసేపైన మ
ర్కటపోతం బురురత్నహారములు? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. భువిలో మేదరసెట్టి చివ్వతడకల్ ♦ పొంకంబుగా నల్లి పె
ద్రవళిన్ సంతలనెల్లఁ ద్రిప్పుక్రియ దై♦న్యంబెచ్చఁగా దుష్కవుల్
తిపుటొప్పం జెడుకబ్బపుందడక లో♦లిం ద్రిప్పఁగా నద్దిరా!
కవితల్ కాసుకు గంపెఁడయ్యెఁగద భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. అవివేకక్షితినాయకాధమసభా♦భ్యాస ప్రదేశంబులన్
బవళు ద్రేలునుజుట్టఁబెట్టుకొనిదు♦ష్పాండిత్యములూచ్చపుచుం
గవిముఖ్యంబొడగాంచి జాఱుదురు వే♦గం; బుండవి ల్లగ్నకా
కవుల్లట్లే నిలఁబోక కాకవులు భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 86

మ. భువిలో నిక్కలిదోషహేతుకమునం♦బొల్పారి గోసంగులున్
బవినాలున్బలుమోటకాఁపుదొరలుం♦బౌషండులు న్దాసరుల్
సివసత్తుల్ నెఱిబోయపెద్దలును దా♦సేయప్రభుల్ దుష్టకా
కవులు న్నీమతి రిఁకేమి చెప్పనగు? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 87

మ. కలుముల్నిక్కమటంచునమ్మితులువ♦ల్గర్వాంధులై యెన్నఁడు
న్బలిభిక్షంబులు వెట్టకుండ్రు పిదప♦న్ప్రాణంబులంబాసియూ
ఖలులేమౌదురొ, వాండ్రుగూర్చినరొ♦క్కంబెల్ల నేమౌనొకో
కలుషోద్గాఢతమస్సహస్రకర! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 88

మ. తులువల్పెట్ట భుజింపలేక ధనమెం♦తోనెమ్మదింగూర్చిమూ
లల దట్టంబుగఁబాఁతుకొన్న నృపతు♦ల్పాలెంబు నిర్లోహులై
పలుచందంబులఁ గట్టి కొట్టి మిగుల♦న్బాధించి రోధించుచుం
గలసొమ్మెల్ల హరించుచుండ్రుగద! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. చెనఁటుల్గూర్చుధనంబుఁ బ్రముచ్చులకు దా♦సీవారయోషావహ
తాశన దుష్టక్షితిపాలక ప్రతతికిన్ ♦ సంయూఢిఁ జేకూరుగా,
కనవద్యప్రతిభావిభాసిత బుధేం♦ద్రానీకముం జేరునే ?
కనదుద్దామపరాక్రమప్రథత! భ♦ర్గా ! పార్వతీవల్లభా ! 90

మ. ధరణిన్ సద్గురుచెంత నొందఁబుఖలుల్ ♦దార్కొన్నచోఁ జేటికే
కరమర్థి న్బుధులేఁగుచుందురు ని♦క్కంబారయన్ గంటకా
వరణోజ్జృంభిత కేతకీవని కళుల్ ♦ వాలెంబుగాఁ జేరనే ?
కరుణాదభ్రపయఃపయోనిలయ! భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 91

శా. లోకానీకమునందు దుర్గుణులు క♦ల్మల్ గల్గియున్నప్డు ప
ల్గాకుల్ దార్కొని మెల్లమెల్లనె దురా♦లాపంబులం గేరుచుం
గై కొంద్రెల్లపదార్థముల్నిజమహో♦కాక్షాంతలం గ్రోల్చుచు
న్గాకు ల్వేములఁ జేరుచందమున భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 92

మ. చదువు ల్వేదపురాణముల్ గయితలు♦స్సబ్బండువిద్దెల్ గతల్
మొదలెన్నేనిగ విద్దెమాంసువు లుదే♦మో తెల్పఁగావింటిఁగా
సదిగో చౌలకు మాలదాసరి శట♦కైగారి జ్ఞానమ్మెలెన్
గదియం జాల వటంచ్రు ముష్కరులు భ♦ర్గా! పాగ్వతీవల్లభా!

శా. షో! షో! బాఁపఁడ! దోసె దూద లిడినం♦బో లేక పేరాసల
న్వాపోఁజాగెతివేమి! నీసదువు తి♦ర్నామంబులో! సుద్దులో
భూపాళంబులో లంకసత్తెలో బలా ♦ బొల్లావుపోట్లాటలో
కా! పాటింపనటంచ్రు బాలిశులు భ♦ర్గా ! పార్వతీవల్లభా! 94

మ. అదిగో బాఁపనయల్లుభొట్లయకు ముం♦దప్పయ్యతీర్థంబులో
నదనం "గిద్దెఁడుకొబ్బనూక లిడితిన్ ♦ అబ్బబ్బ! తిర్నామముల్
సదువంజాగిన మాలదాసరయలన్ ♦ సంతోసనాల్ సేసితిం
గద" యంచుంబలు మోటులాడుదురు భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

శా. రాలన్ తైలము తీయవచ్చు భుజగ♦వ్రాతమ్ముల న్బేర్లఁగా
లీల న్బూనఁగవచ్చు నంబునిధి హే♦ళిం దాఁటఁగావచ్చు డా
కేల న్బెబ్బులిఁ బట్టవచ్చు విపినా♦గ్ని న్నిల్పఁగావచ్చు మూ
ర్ఖాళిం దెల్పఁ దరంబె యేరికిని? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 96

శా. ఆఁకొన్నప్పుడు వంటకింబయిన బి♦య్యంబైన జావైనఁగూ
రాకైన న్ఫలమైన నీరమయినన్ ♦ హేళిం గల ట్లిచ్చుచున్
జేకొన్నాఁ బరదేశులం గృహములకు ♦ న్సిద్ధంబు గాపింప ఛీ!
కాకున్న న్మతి యేఁటికొంపలవి? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. మడతల్వాల్లున్న పాలుతోఁ బలుమఱు♦న్నారాడు పెండ్లాముతోఁ
జెడుజాడం బ్రచరించు నాత్మజునితోఁ♦ జేట్పాటు గోల్లెంకతో
బొడవంజూడఁగవచ్చు కార్మోదవుతోఁ♦ బోరాడు చుట్టంబుతోఁ
గడ తేరం దరమా గృహస్థునకు? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా! 98

శా. కాకిన్నాశ్వతజీవిగా నునిచి చి♦ల్క న్వేగ పోకార్చి సు
శ్లోకుం గొంచెపుటేండ్లలోఁ గెడపి దు♦ష్టుం బెక్కునాళ్లుంచి య
స్తోకత్యాగి దరిద్రుఁ జేసి కఠినా♦త్మున్ శ్రీయుతుం జేయు నా
హా! కొంకే దిఁక నల్వ చెయ్వులకు? భ♦ర్గా! పార్వతీవల్లభా!

మ. ధరలో నెన్నఁగ శాలివాహన శకాబ్దంబుల్ దగ*న్యామినీ
కరబాణాంగశశాంకసంఖ్యఁజెలునై కన్పట్టు (సౌమ్యా)హ్వ
య!స్ఫురదబ్దంబుననిమ్మహాశతక మేఁ బూర్ణంబుగావించి శ్రీ
కరలీల న్బుధు లెన్న నీ కిడితి భర్గా! పార్వతీవల్లభా! 100

మ. ధనధాన్యాంబరపుత్త్రపౌత్త్రమణిగోదాసీభటాందోళికా
వనితాబంధురసింధురాశ్వ(మహితై శ్వర్యంబు) దీర్ఘాయువు
ఘనభాగ్యంబును గల్గి వర్ధిలుదు రెక్కాలంబుఁ జేట్పాటులే
క నరుల్దీని బఠించిరేని భువి భర్గా! పార్వతీవల్లభా! 101

సంపూర్ణము.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

* యామినీకరబాణాంకశశాంక (౧౬౫౧. శా. శ.)—అని వ్రాతప్రతి ప్రమాదయుక్తము 'అంగి' అనుటకు లేఖకుఁడు-అంక-అని వ్రాసియుండును. మఱియు, కవి కాలనిర్ణయాదులనుబట్టి యాలోచించినచో నిందుఁ జెప్పఁబడిన వత్సరము (శా. శ. ౧౬౫౧+౭౮=(క్రీ. శ.) ౧౭౨౯ అగుచున్నది. కాని, ఇదియుఁ బొసఁగునట్లు దోఁపదు.

—♦ గ్రంథమాలోద్దేశములు. ♦—

1. అముద్రితాంధ్రగీర్వాణగ్రంథముల నచ్చొత్తించి భాషాసేవచేయుటయే మాముఖ్యోద్దేశము.

2. ప్రాచీనకవి విరచిత పుస్తకములకే ప్రాముఖ్య మీయఁబడును.

3. వత్సరమునకు నాల్గుపొత్తములవంతున ప్రకటింపఁ బ్రయత్నింతుము.

—♦ నిబంధనలు. ♦—

1. సంవత్సరమునకు రు 25/- నొసంగువారు రాజపోషకులుగను, రు 10/- నొసంగువారు పోషకులుగను, రు 5/- నొసంగువారు సహాయులుగను బరిగణింపఁబడుదురు. వారినామధేయముల నిఁక ముందు ప్రచురింతుము.

2. సంవత్సరమునకు రు1/- సాధారణచందా నిర్ణయింపబడినది. వి.పి.లు అధికవ్యయకారణములగుటచే సాధారణచందా ముందుగఁ బంపుట మేలు ?

3. పోస్టుఖర్చులు మేమే భరింతుము.

వివరములకు:—అముద్రితాంధ్రగీర్వాణగ్రంథమాల,
గెద్దనాపల్లి.
P. O. పెద్దాపురం. (తూర్పుగోదావరిజిల్లా.)

మా గ్రంథమాలయందు దొరకు గ్రంథములు.

భర్గశతకము (కూచిమంచి తిమ్మకవి)	0 4 0
భక్తమందారశతకము (కూచిమంచి జగ్గకవి)	0 4 0

'ప్రాచ్యభాషావిశారద' కూచిమంచి సుబ్బారావు ప్రణీతములు.

రాణీ రావు జగ్గమాంబ	0 6 0
రాణీ రావు భావయాంబ	0 8 0
సింహాచలయాత్ర	0 2 0
శబరీమాహాత్మ్యము	0 2 0
సర్వే గైడు (సర్వేడిపార్టుమెంటువారికిని కరణములకు ఉపయోగముకొఱకు)	0 8 0

హిందీపుస్తకములు.

హిందీ తెలుఁగునిఘంటువు	2 8 0
నాగరలిపిలో శిశుబోధిని	0 2 0
,, ప్రథమబోధిని	0 3 0
తెలుఁగులిపిలో మొదటిపుస్తకము మొదటిభాగము	0 2 0
,, ,, రెండవభాగము	0 2 6
,, రెండవపుస్తకము	0 3 0
శివస్తోత్రము (అపురూపము) చాగంటి రామచంద్రరావు సంపాదితము	0 1 0

రాఁబోవు పుష్పము
సరసహృత్కుముదచంద్రిక
కూచిమంచి తిమ్మకవి.

అముద్రితాంధ్రగీర్వాణగ్రంథమాల,
B. O గెద్దనాపల్లి.
P O. పెద్దాపురం.
(తూర్పుగోదావరిజిల్లా.)